DOI: 10.31359/2079-6242-2024-47-223
УДК 343.13

О. П. Іваницька, адвокат, аспірант Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України
ORCID ID 0009-0004-5304-7985

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХИСНИКОМ ПРАВА НА АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ ВИРОКУ СУДУ У ПРОВАДЖЕННІ IN ABSENTIA

Постановка проблеми. Одним із ключових завдань кримінального провадження відповідно до вимог статті 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) є вимога застосування до кожного учасника провадження належної правової процедури[1].

Ефективний судовий захист неможливий без правильно обраного захисником процесуального способу судового захисту з дотриманням правової процедури (форми), регламентованої кримінальним процесуальним правом.

Дотримання процесуальної процедури (форми) як невід'ємної сутнісної ознаки кримінального процесу безпосередньо залежить від того значення, яке надається процедурним механізмам у загальній ідеології побудови кримінального процесу у державі[2].

На теперішній час предметом дискусії у науці кримінального процесу є проблеми реалізації права обвинуваченого на апеляційне оскарження вироків, винесених у кримінальному провадженні, здійснюваному за процедурою спеціального судового розгляду *(in absentia)*.

Проблематика полягає в тому, що законодавець частиною 3 статті 400 КПК безальтернативно визначив коло осіб, які мають право подати апеляційну скаргу на вирок суду у кримінальних провадженнях, здійснюваних за відсутності обвинувачених *(in absentia)*. Виходячи з буквального трактування зазначеної норми, право подачі апеляційної скарги належить виключно самому обвинуваченому.

У частині 3 статті 400 КПК законодавець передбачив, що апеляційна скарга може бути подана обвинуваченим, щодо якого судом ухвалено вирок за результатами спеціального судового провадження. Суд поновлює право на подачу обвинуваченим апеляційної скарги за умови надання останнім підтвердження наявності поважних причин пропуску строку на апеляційне оскарження із переліку, передбаченого статтею 138 КПК.

У зв'язку з цим виникає низка питань теоретичного і практичного характеру щодо апеляційного оскарження адвокатами – захисниками вироків у кримінальних провадженнях, здійснюваних за процедурою спеціального судового розгляду *(in absentia)*.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремим питанням проблем оскарження судових рішень, прийнятих у заочному (спеціальному) кримінальному провадженні, присвячені наукові праці В. І. Маринiва («Проблеми оскарження судових рішень, прийнятих у заочному (спеціальному) кримінальному провадженні», монографія, 2015), Д. О. Шумейка («Судове провадження з перегляду судових рішень у спеціальному кримінальному провадженні», 2020; «Здійснення спеціального кримінального провадження в Україні: теорія і практика», 2020), В. Г. Дрозд («Спеціальне досудове розслідування *(in absentia)* як диференційована форма кримінального провадження», 2020).

Низку проблем, пов'язаних із процедурою *in absentia* за чинним КПК, та можливі шляхи їх вирішення задля забезпечення її ефективності

[1] Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012, із змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651–17#Text (дата звернення 19.03.2024)

[2] Шило ОГ (ред) *Концептуальні основи побудови сучасного кримінального процесу України: монографія* (НДІ ВПЗ імені акад. В. В. Сташиса НАПрНУ, 2016) 264

та повної відповідності європейським стандартам прав людини окреслив суддя Верховного Суду М. Мазур («Кримінальне провадження щодо злочинів, пов'язаних із окупацією Криму та конфлікту на Донбасі за процедурою «in absentia»: сучасний стан і перспективи вдосконалення», доповідь, 2020).

Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду періодичними тематичними дайджестами узагальнює судову практику з питань щодо здійснення спеціальної процедури кримінального провадження (досудового розслідування та судового розгляду) за відсутності обвинуваченого *(in absentia)*. Крім того, цей суд публікує огляди рішень Європейського суду з прав людини щодо судового розгляду за відсутності обвинуваченого *(in absentia)*. В оглядах Верховного Суду узагальнено найважливіші правові позиції та висновки з кримінального процесуального права, які мають значення для формування єдиної судової практики у питаннях права на захист під час розгляду *in absentia*, виконання обвинуваченим, засудженим процесуальних вимог із метою реалізації своїх прав згідно з КПК та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях, здійснюваних судами України за процедурою *in absentia*.

Метою статті є науковий результат у вигляді обґрунтування додаткових процесуальних гарантій права обвинуваченого, засудженого на справедливий суд, захист якого здійснює адвокат у кримінальному провадженні за обвинуваченого процедурою *in absentia*.

Виклад основного матеріалу. Чотирнадцятого липня 1992 року Україна заявила про своє бажання вступити до Ради Європи (далі – РЄ). В рамках підготовки, пов'язаної зі вступом нашої держави у члени РЄ, 26 вересня 1995 року Парламентська асамблея РЄ ухвалила позитивний Висновок № 190 (1995) щодо заявки України на вступ до РЄ[1]. Зазначений висновок містить в собі низку зобов'язань України щодо впровадження у національне законодавство норм та стандартів РЄ, зокрема, реформування судової системи відповідно до стандартів РЄ, прийняття відповідно до принципів РЄ нового кримінального та кримінально-процесуального кодексу, захищеності законом статусу правничої професії.

На виконання зобов'язань та рекомендацій РЄ у 2012 році Верховна Рада України прийняла Закон «Про адвокату та адвокатську діяльність» та з 1 січня 2013 року запровадила надання адвокатами безоплатної вторинної правової допомоги через відповідні центри. Також у 2012 року Президентом України було внесено на обговорення проект нового Кримінального процесуального кодексу, який ухвалено у квітні 2012 року.

Інститут спеціального досудового провадження та судового розгляду *(in absentia)* впроваджено в кримінальне процесуальне законодавство у 2014 році з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні правопорушення» від 7 жовтня 2014 року № 1689-VII[2].

Специфіка кримінальних проваджень, здійснюваних без участі підозрюваного, обвинуваченого, полягає в активній поведінці сторони захисту та виконанні обов'язків, передбачених статтями 45, 46, 47 КПК, з метою реалізації та використання ефективних способів захисту прав і свобод, передбачених для підзахисних КПК та іншими законами України, за допомогою належних правових механізмів (процедур) (ч. 1 ст. 47 КПК).

При цьому використання правових процедур захисту має відбуватись з дотриманням процесуальної форми кримінального провадження.

Захисник у такій категорії справ, як і в інших, користується процесуальними правами підозрюваного, обвинуваченого, захист якого він здійснює (ч. 4 ст. 46 КПК).

У переважній більшості права і свободи підозрюваних, обвинувачених у кримінальних провадженнях, здійснюваних за відсутності останніх, захищають адвокати, призначені регіональними центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

У своїй діяльності, крім вимог основних законів, адвокати зобов'язані дотримуватись спеці-

[1] Висновок N 190 (1995) Парламентської Асамблеї Ради Європи щодо заявки України на вступ до Ради Європи. Страсбург 26 вересня 1995 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_590#Text (дата звернення 19.03.2024)

[2] Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини: Закон України від 07.10.2014 р. № 1689-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689–18/ed20141031#n27 (дата звернення 19.03.2024)

альних профільних законів та Стандарту якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі (далі – Стандарт захисту), які вважаються комплексом основних характеристик моделі гарантованого державою захисту, передбачених міжнародними правовими актами, законодавством України, у межах яких та з урахуванням узгодженої правової позиції зобов'язана діяти сторона захисту. Цей Стандарт, поміж іншого, захищає адвоката в аспекті незалежності обрання останнім стратегії і тактики захисту у кримінальному провадженні для здійснення активного та розумного захисту прав, свобод та законних інтересів клієнта всіма не забороненими законом засобами[1].

Стандарт захисту ґрунтується, зокрема, на принципах верховенства права, законності, незалежності адвокатської діяльності, пріоритетності інтересів клієнта, компетентності та добросовісності у виконанні адвокатом своїх професійних обов'язків (абзац 2 частини 1 Стандарту захисту).

Розділ 5 Стандарту захисту встановлює окремі стандарти надання безоплатної вторинної правової допомоги у спеціальному досудовому розслідуванні *(in absentia)*, які обґрунтовані нормами статті 6 Конвенції з прав людини; нормами КПК та рішення ЄСПЛ у справі «Ван Гейсегем проти Бельгії» від 21 січня 1999 року[2].

Розділ 3 Стандарту захисту встановлює стандарти надання правової допомоги під час судового провадження, а саме: у разі незгоди клієнта з рішенням суду захисник після роз'яснення клієнтові порядку і наслідків подання відповідної скарги складає та подає таку скаргу.

Отже, вказаним Стандартом захисту не передбачено право апеляційного оскарження адвокатом вироків суду, винесених у спеціальних судових провадженнях без попереднього роз'яснення обвинуваченому права на апеляційне оскарження та погодження з ним подальшої лінії захисту.

Судова практика на теперішній час формується у такий спосіб, що суди апеляційної та касаційної інстанції приймають і розглядають скарги сторони захисту в цілому, мотивуючи це реалізацією саме стороною захисту прав обвинувачених, передбачених статтею 392 КПК, статтями 55, 129 Конституції України, а не винятково обвинуваченим.

Із метою забезпечення умов справедливого судочинства частиною 1 статті 1 КПК встановлено, що порядок кримінального провадження на території України визначається лише кримінальним процесуальним законодавством.

Статтею 459 КПК встановлено підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або викличними обставинами. Згідно з цією нормою судові рішення, що набрали законної сили, можуть бути переглянуті за нововиявленими або виключними обставинами.

За існуючою судовою практикою кримінальний процес є структурованим і послідовним. А тому повторне оскарження вироку з підстав, не передбачених КПК, процесуально є неможливим.

За твердженням Л. М. Лобойка, кримінальна процесуальна діяльність проходить певні стадії, які у сукупності складають таке явище, як «кримінальний процес». Діяльність в усіх стадіях спрямована на з'ясування основного питання кримінального провадження – про винність особи у вчиненні кримінального правопорушення. Висновок про це має право зробити лише суд у своєму кінцевому рішенні у кримінальній справі[3].

Отже, використання в моделі кримінального провадження оскарження вироку першої інстанції як стороною захисту, так й особисто обвинуваченим є виправданим з точки зору досягнення мети кримінального провадження – встановлення вини або її спростування.

Впровадження інституту спеціального судового розгляду та порядку поновлення строку на подання апеляційної скарги на рішення, постановлене за його результатами (частина 3 статті 400 КПК), дає всі підстави для висновку, що КПК все ж таки дозволяє оскарження вироків суду першої інстанції самостійно захисником (за відсутності обвинуваченого) та обвинуваченим особисто

[1] Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі: Наказ Міністерства юстиції 25.02.2014 № 386/5 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0337-14#Text (дата звернення 19.03.2024)

[2] «Ван Гейсегем проти Бельгії»: Рішення Європейського суду з прав людини. Заява № 26103/95. Страсбург, 21 січня 1999 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_402#Text (дата звернення 19.03.2024)

[3] Лобойко Л. М. 'Якість кримінального процесуального закону – гарантія його ефективної реалізації' *Актуальні проблеми удосконалення кримінального процесуального законодавства* : матер. Всеукр. наук.-практ. конфер., присвяч. до 70-річчя д. ю. н., професора Ю. П. Аленіна (21 квітня 2017 р., м. Одеса) 30–31

за умови надання останнім підтвердження наявності поважних причин пропуску строку, передбачених статтею 138 КПК.

Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду оприлюднив огляд судової практики щодо здійснення спеціальної процедури кримінального провадження (досудового розслідування та судового розгляду) за відсутності обвинуваченого *(in absentia)* (актуальна практика) за період з 2018 року по серпень 2022 року (надалі огляд Верховного Суду)[1]. Аналізуючи актуальну судову практику (п. 2.2), Верховний Суд у справі №759/2992/17 (провадження №51-3360км20) сформулював правову позицію, що особа вважається належним чином ознайомленою зі змістом судових повісток, а отже, вважається обізнаною про здійснюване судом щодо неї кримінальне провадження в порядку ч. 3 ст. 323 КПК *(in absentia)*, якщо місцевий суд повідомляв їй про судові засідання (у тому числі, про судове засідання, на якому було проголошено вирок) шляхом розміщення оголошення на вебпорталі «Судова влада України» та в газеті «Урядовий кур'єр». Суд вважає, що об'єктивна спроможність вчасно оскаржити вирок в апеляційному порядку залежить безпосередньо від сторони захисту, яка для цього має вжити необхідних заходів.

За таких обставин рішення апеляційної інстанції за результатами розгляду апеляційної скарги, поданої захисником самостійно, не можуть бути перешкодою для звернення в подальшому самого обвинуваченого з апеляційною скаргою на рішення суду першої інстанції.

Повторний після засудження або виправдання особи за результатами кримінального провадження *in absentia* розгляд справи, здійснений з урахуванням обставин та поданих особою доказів, про які не було відомо під час попереднього провадження *(in absentia)*, не можна вважати порушенням встановленої статтею 61 Конституції України заборони двічі притягувати особу до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення. Однак постає цілком логічне питання про порушення конституційних гарантій реалізації державою Україна принципу обов'язковості судового рішення, передбачених Основним Законом, КПК, Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Санкціями статей 109, 110, 110^2, 111, частинами 2, 4, 5, 6, 7, 8 статті 111^1, $111^{2,}$ $113,$ 114, ч. 2 ст. 115, частиною 5 статті 191 (у випадку зловживання службовою особою своїм службовим становищем), статтями 209, 255–255^3, 257, 258, $258^{1,}$ $258^{2,}$ $258^{3,}$ $258^{4,}$ 258^5, частиною 3 статті $365^{2,}$ частиною 3, 4 статті 368, частиною 4 статті $368^{4,}$ частиною 2, 3, 4 статті 369, частиною 3 статті $369^{2,}$ $436^{1,}$ 446, частиною 2, 3 статті 447 Кримінального кодексу України[2], за якими кримінальне провадження може здійснюватися за процедурою *in absentia*, передбачена конфіскація майна. Однак на теперішній час відсутня судова практика поворотності стягнень (конфіскації) зверненого в дохід держави конфіскованого майна, яке є власністю засудженого, якщо рішення суду у процедурі *in absentia* стало предметом апеляційного оскарження особисто обвинуваченим.

Однак Цивільний кодекс України передбачає такий спосіб захисту, як звернення з позовною заявою про відшкодування матеріальної шкоди, завданої судом та органами досудового розслідування. Вважаємо, що цей спосіб захисту належним чином захистить майнове право засудженого у судовій процедурі *in absentia.*

Повторне апеляційне оскарження обвинувальних вироків за участю обвинуваченого не порушує такої засади кримінального провадження, як доступ до правосуддя, однак не узгоджується з основною засадою судочинства «обов'язковість судового рішення» (пункт 9 статті 129, частина 1 статті 129^1 Конституції України[3], стаття 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»[4]), оскільки рішення суду після набрання ним чинності піддається сумніву і, як наслідок, можлива його зміна.

Одним з елементів верховенства права є принцип юридичної визначеності, який полягає

[1] 'Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, щодо здійснення спеціальної процедури кримінального провадження (досудового розслідування та судового розгляду) за відсутності обвинуваченого (in absentia) (актуальна практика) за період з 2018 року по серпень 2022 року' (Верховний Суд). https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/2022_11_10_KKS_2018_08_2022.pdf (дата звернення: 19.03.2024)

[2] Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 року №2341-III із змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341–14#n3074 (дата звернення: 19.03.2024)

[3] Конституція України: Закон України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 19.03.2024)

[4] Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 року №1402-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402–19#Text (дата звернення: 19.03.2024)

в обов'язковості для сторін остаточного судового рішення, що вступило в силу і не може переглядатися. Згідно з принципом *res judicata* остаточне судове рішення не підлягає сумніву, і жодна зі сторін не має права вимагати його перегляду.

Законодавець, дотримуючись вимог пункту 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, закріпив у частині 3 статті 400 КПК право кожного обвинуваченого у судовій процедурі *in absentia* на справедливий судовий розгляд, складовою якої є право оскарження судових рішень. Виправдання втручання у принцип *res judicata* є можливим лише в обставинах щодо виправлення судових помилок та процесуальних порушень істотного і незаперечного характеру (рішення ЄСПЛ «Пономарьов проти України», заява №3236/03, п. 40)[1].

У будь-якій справі національні суди мають перевіряти, чи виправдовують підстави для поновлення строків для оскарження втручання у принцип *res judicata*, особливо коли національне законодавство не обмежує дискреційні повноваження судів ані у часі, ані в підставах для поновлення строків (рішення ЄСПЛ «Пономарьов проти України», заява №3236/03, п. 41)[12].

Як зазначив В. Т. Маляренко, згідно з Конституцією Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Конституцією закріплено головну ознаку правової держави, зокрема: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю», а «права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави». Тобто в Україні визнано, що права, свободи та законні інтереси людини превалюють над інтересами держави[2].

Отже, стандарт реалізації права особи на доступ до правосуддя в аспекті повторного апеляційного перегляду рішень в судових провадженнях *in absentia* самим обвинуваченим не може суперечити принципу правової визначеності, оскільки в межах кримінального провадження серед іншого буде реалізовано принцип процесуальної рівності сторін, закріпленого статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Висновки. За результатами дослідження, здійсненого в цій статті, можна зробити такі висновки.

1. Суд апеляційної інстанції з метою недопущення порушення та звуження права обвинуваченого на апеляційне оскарження вироку суду, постановленого за процедурою *in absentia*, має поновлювати обвинуваченому строк на таке оскарження на підставі ч. 3 ст. 400 КПК.

2. Наразі судова практика щодо апеляційного оскарження обвинуваченим вироку суду у процедурі *in absentia* лише формується. Мають місце неоднакові правові позиції судів різних інстанцій та адвокатів. Тому надзвичайно актуальною є потреба формування єдиної правозастосовної практики застосування інституту спеціального судового розгляду на всіх стадіях судового провадження, в тому числі апеляційного та касаційного розгляду.

3. Адвокат, призначений регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги, фактично є єдиним у кримінальному провадженні за процедурою *in absentia* представником зі сторони захисту, яка може реалізувати право обвинуваченого на подання апеляційної скарги. Отже, подання апеляційної скарги захисником не може позбавити обвинуваченого права на справедливий судовий розгляд за його участю і доведення або спростування перед судом вини поза розумним сумнівом.

4. Право на справедливий суд має бути забезпечене обвинуваченому навіть тоді, коли кримінальне провадження за процедурою *in absentia* буде здійснюватися протягом тривалого часу, поза межами строку на апеляційне оскарження судового рішення, постановленого в такій процедурі, та потребувати додаткових матеріальних витрат держави на забезпечення повторного судового розгляду.

[1] «Пономарьов проти України»: Рішення Європейського суду з прав людини. Заява №3236/03. Страсбург, 3 квітня 2008 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_434#Text (дата звернення: 19.03.2024)

[2] Маляренко В. Т. 'Про публічність і диспозитивність у кримінальному судочинстві України та їх значення' (Верховний суд України) <https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/21F75EA2D8EAED69C2257AF4003AD3DF?OpenDocument> (дата звернення: 19.03.2024)

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy, pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28.06.1996 roku. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (in Ukrainian)

2. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 roku № 2341-III iz zminamy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341–14#n3074 (in Ukrainian)
3. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13 kvitnia 2012, iz zminamy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651–17#Text (in Ukrainian)
4. Pro sudoustrii i status suddiv: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 roku № 1402-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402–19#Text (in Ukrainian)
5. Standarty yakosti nadannia bezoplatnoi vtorynnoi pravovoi dopomohy u kryminalnomu protsesi: Nakaz Ministerstva yustytsii 25.02.2014 № 386/5 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0337-14#Text (in Ukrainian)
6. Vysnovok N 190 (1995) Parlamentskoi Asamblei Rady Yevropy shchodo zaiavky Ukrainy na vstup do Rady Yevropy. Starsurh 26 veresnia 1995 roku. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_590#Text (in Ukrainian)

Cases

7. «Ponomarov proty Ukrainy»: Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny. Zaiava № 3236/03. Strasburh, 3 kvitnia 2008 roku. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_434#Text (in Ukrainian)
8. «Van Heisehem proty Belhii»: Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny. Zaiava № 26103/95. Strasburh, 21 sichnia 1999 roku. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_402#Text (in Ukrainian)

Bibliography

Edited books

1. Shylo OH (red) *Kontseptualni osnovy pobudovy suchasnoho kryminalnoho protsesu Ukrainy: monohrafiia* [Conceptual foundations of construction of the modern criminal process of Ukraine: monograph] (NDI VPZ imeni akad. V. V. Stashysa NAPrNU, 2016) 264 (in Ukrainian)

Conference paper

2. Loboiko L. M. 'Iakist kryminalnoho protsesualnoho zakonu – harantiia yoho efektyvnoi realizatsii' [The quality of the criminal procedural law is a guarantee of its effective implementation] *Aktualni problemy udoskonalennia kryminalnoho protsesualnoho zakonodavstva* : mater. Vseukr. nauk.-prakt. konfer., prysviach. do 70-richchia d. yu. n., profesora Yu. P. Alenina (21 kvitnia 2017 r., m. Odesa) 30–31 (in Ukrainian)

Websites

3. Maliarenko V. T. 'Pro publichnist i dyspozytyvnist u kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy ta yikh znachennia' [About publicity and dispositiveness in the criminal justice system of Ukraine and their significance] (Verkhovnyi sud Ukrainy) <https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/21F75EA2D8EAED69C2257AF4003AD3DF?OpenDocument> (in Ukrainian)
4. 'Ohliad sudovoi praktyky Kasatsiinoho kryminalnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu, shchodo zdiisnennia spetsialnoi protsedury kryminalnoho provadzhennia (dosudovoho rozsliduvannia ta sudovoho rozghliadu) za vidsutnosti obvynuvachenoho (in absentia) (aktualna praktyka) za period z 2018 roku po serpen 2022 roku' [Review of the judicial practice of the Criminal Court of Cassation as part of the Supreme Court, regarding the implementation of a special procedure of criminal proceedings (pre-trial investigation and trial) in the absence of the accused (in absentia) (current practice) for the period from 2018 to August 2022] (Verkhovnyi Sud). <https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/2022_11_10_KKS_2018_08_2022.pdf> (in Ukrainian)

Іваницька О. П.
Проблемні питання реалізації захисником права на апеляційне оскарження вироку суду у провадженні in absentia

Стаття присвячена визначенню основних проблемних питань оскарження адвокатами в апеляційному порядку вироків суду, прийнятих в судових провадженнях без участі обвинувачених in absentia.

У роботі вирішуються такі завдання, як обґрунтування правомірності подачі адвокатами апеляційних скарг на вироки судів та можливість перегляду вироків суду самим обвинуваченим в порядку, передбаченому частиною 3 статті 400 КПК. Доводиться, що засуджений не втрачає право на апеляційне оскарження в разі подання апеляційної скарги адвокатом. Зазначається, що судова практика на теперішній час формується у такий спосіб, що суди апеляційної та касаційної інстанції приймають і розглядають скарги сторони захисту в цілому, мотивуючи це реалізацією саме стороною захисту прав обвинувачених, передбачених статтею 392 КПК, статтями 55, 129 Конституції України, а не винятково обвинуваченим.

Робиться висновок про те, що право обвинуваченого на апеляційне оскарження вироку суду за результатами спеціального судового провадження in absentia має бути забезпечено окремо засудженому шляхом поновлення судом строку в порядку, передбаченому ч. 3 ст. 400 КПК.

Ключові слова: *вирок, право на доступ до правосуддя, апеляційне оскарження, захисник.*

Ivanytska O. P.

Problematic issues of realization by defense counsel of the right to appeal against a court verdict in in absentia proceedings

The article is devoted to the identification of the main problematic issues of appealing by attorneys-at-law against court verdicts delivered in court proceedings without the participation of the accused in absentia.

The author solved such tasks as justification of the legitimacy of filing appeals by attorneys-at-law against court verdicts and the possibility of reviewing court verdicts by the accused himself in accordance with the procedure provided for in Article 400(3) of the CPC. The article proves that a convicted person does not lose the right to appeal if an appeal is filed by an attorney-at-law. It is noted that judicial practice is currently formed in such a way that the courts of appeal and cassation instance accept and consider the complaints of the defense side as a whole, motivating this by the realization by the defense side of the rights of the accused, provided for in Article 392 of the Criminal Procedure Code, Articles 55, 129 of the Constitution of Ukraine, and not exclusively the accused.

The author concludes that the accused's right to appeal against a court verdict based on the results of a special court proceeding in absentia should be ensured to a convicted person separately by way of court's renewal of the term in accordance with the procedure provided for in Article 400(3) of the CPC.

Keywords: *sentence, right to access to justice, appeal, defense counsel.*

Стаття надійшла до редакції:20.03.2024 р.
Прийнята до друку: 20.04.2024 р.